

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಲಿ
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003
KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD
Malleshwaram, Bengaluru - 560 003

2025-26 ರ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ - 1
S.S.L.C. MODEL QUESTION PAPER - 1 : 2025 - 26

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಮರಾಠಿ
Subject : First Language — MARATHI

ವಿಷಯ ಸಂಕೇತ : 08-M

Subject Code : 08-M

ಸಮಯ : 3 ಗಂಟೆ 15 ನಿಮಿಷಗಳು]

[Time : 3 Hours 15 Minutes

ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 100]

[Max. Marks : 100

विद्यार्थ्यांना सामान्य सूचना :

1. प्रश्न पत्रिकेमध्ये एकूण 45 प्रश्न आहेत.
2. प्रश्नांसाठी दिलेल्या सूचनांचे पालन करा.
3. उजव्या बाजूच्या कडेला (काठावर) असलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शविते.
4. पेपरची उत्तरे सोडविण्यासाठी दिलेला जास्तीत जास्त वेळ प्रश्न पत्रिकेच्या पृष्ठावर वरील भागात दिलेला आहे. त्यामध्ये प्रश्नपत्रिका वाचण्यासाठी 15 मिनिटेही दिलेली आहेत.

[Turn over

I. पुढील प्रश्नांना प्रत्येकी चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा.

6x1=6

1. 'सूर्योदय' या शब्दाचा संधिविग्रह असा होतो -
 (अ) सूर्य + उदय (ब) सूर्या + उदय
 (क) सूर्यो + दय (ड) सूर्य + दय
2. 'अष्टदिशा' हे या समासाचे उदाहरण आहे -
 (अ) अव्ययीभाव समास (ब) बहुव्रीही समास
 (क) कर्मधारय समास (ड) द्विगु समास
3. 'भीमक हा विदर्भ देशाचा राजा होता' या वाक्यातील काळ हा आहे -
 (अ) वर्तमानकाळ (ब) भूतकाळ
 (क) भविष्यकाळ (ड) अपूर्ण वर्तमानकाळ
4. 'ज्याची अडचण त्यालाच माहीत' या अर्थाची म्हण ही आहे -
 (अ) चोराच्या मनात चांदणे (ब) खाई त्याला खवखवे
 (क) ज्यावे ज्याच्या वंशा, तेव्हा कळे (ड) अति तेथे माती
5. 'लेखक दिल्लीत रहात होते.' अधोरेखित शब्दाची विभक्ती ओळखा.
 (अ) प्रथमा विभक्ती (ब) तृतीया विभक्ती
 (क) पंचमी विभक्ती (ड) सप्तमी विभक्ती
6. 'आदुने गृहपाठ पूर्ण केला.' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.
 (अ) कर्तरी प्रयोग (ब) कर्मणी प्रयोग
 (क) भावे प्रयोग (ड) यापैकी नाही

II) पहिल्या दोन पदांचा संबंध ओळखून तिसऱ्या पदाशी जुळणारा संबंधित शब्द लिहा.

4 x 1 = 4

7. शेती करणारा : शेतकरी : : गुरे राखणारा :
8. ज्ञानी : अज्ञानी : : उत्तीर्ण :
9. परिणय : विवाह : : नृप :
10. हळूहळू : क्रियाविशेषण अव्यय : : किंवा :

III. खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा.

7 x 1 = 7

11. काकूनी कोणता निर्वाणीचा संदेश दिला?
12. जपानी तरुण मुलींची चेष्टा केव्हा होते?
13. 'नोकर? छे, मालक !' या पाठाचे मूल्य कोणते?
14. कावळ्याने कोणता शकून सांगावा अशी कवीची इच्छा आहे?
15. संत ज्ञानेश्वरांनी कोणत्या ठिकाणी संजीवनी समाधी घेतली?
16. देशभक्त, समाजसेवकाला कशाची पर्वा नसते?
17. भर दुपारी कोणाची रांग लागते?

IV. खालील प्रश्नांची सूचनेप्रमाणे उत्तरे लिहा.

3 x 2 = 6

18. खालील वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगून वाक्यात उपयोग करा.
 अ) उपरती होणे
 ब) बाळकडू मिळणे
19. अलंकार ओळखून लक्षणे लिहा :
 "खांद्यावरची रिकामी घागर प्रश्नांनी भरल्यासारखी वाटली."
20. गण पाडून व्रत ओळखा.
 "पावेन पाय शिवही नमितो जयाते"

V. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन ते तीन वाक्यात लिहा.

7 x 2 = 14

21. डोळस मनुष्य आंधळ्यांना काय म्हणाला?
22. विद्या संपादन करण्यासाठी आंबेडकरांनी कोणकोणते कष्ट घेतले?
23. "छत्री, छप्पर मुर्दाबाद!" संदर्भासह स्पष्टीकरण करा.
24. रा.रं. बोराडे यांचा परिचय लिहा.
25. 'हं हळू बोला तनयाते' संदर्भासह स्पष्टीकरण करा.
26. इंद्रजित भालेराव यांचा परिचय लिहा.
27. भुके जीव काय करतील असे कवी म्हणतो?

VI. खालीलपैकी कोणत्याही एका कल्पनेचा विस्तार करा.

1 x 3 = 3

28. अ) स्वामी तिन्ही जगाचा आईविना भिकारी

किंवा

- ब) थांबला तो संपला

VII. खालील प्रश्नांची पाच-सहा वाक्यात उत्तरे लिहा.

10 x 3 = 30

29. वसईचा किल्ला घेण्यासाठी चिमाजीअप्पांनी कोणकोणते प्रयत्न केले?
30. 'जपानी स्त्री' या पाठाच्या आधारे जपानी स्त्रीचे स्वभाववैशिष्ट्य लिहा.
31. शिबिरं घेण्यासाठी येणारे शिक्षक नाखूष का असत?
32. आपल्या मृत्युपत्रात महात्मा फुले यांनी काय लिहिले होते?
33. लेखक उत्तम कांबळे कोणते दिवास्वप्न पाहत असत?
34. आपणास श्रीकृष्णाला मनाने वरले आहे हे रुक्मिणी त्याला कसे सांगते?
35. 'जरा तरी समज धरी अंतरी' असे कवी का म्हणत आहे?
36. पृथ्वीचे प्रेम मिळावे म्हणून शुक्र, धुमकेतू, मंगळ ग्रह कशाप्रकारे याचना करीत आहेत?
37. सैनिक, देशभक्त व समाजसेवक यांचे गुणगान का केले पाहिजेत?
38. 'धरण' कवितेच्या आधारे स्त्रियांच्या कष्टाचे वर्णन करा.

VIII. खालील प्रश्नांची आठ-दहा वाक्यात उत्तरे लिहा.

4 x 4 = 16

39. पिंपळ व जांभूळ या झाडाबद्दल लेखकाने कोणत्या आठवणी सांगितल्या आहेत?

किंवा

जंगलातील पानगळीच्या दिवसात कोणते दृश्य दिसते? त्याचे वर्णन करा.

40. गंगूबाईंनी संगीत शिक्षणासाठी कशा प्रकारे कष्ट घेतले?

किंवा

बेळगावी काँग्रेसच्या अधिवेशनातील घटनांचे वर्णन करा.

41. 'सत्कार' कवितेचा सारांश तुमच्या शब्दात लिहा.

42. खालील कवितेच्या ओळी पूर्ण करा.

नांदाते सुखे

.....

..... समुदाय प्रार्थना

किंवा

जातिभाव

.....

..... भीती बावरी.

IX. खाली दिलेला उतारा वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे तुमच्या शब्दात लिहा.

1 x 4 = 4

(2+2)

43. गीता ही गंगेपेक्षा महान आहे. गीता ज्ञानाचा समुद्र आहे. संसारी जनांना शांती व समाधान देणारा, पराक्रमाची ज्योत पेटवणारा, कर्तव्याचरणास प्रवृत्त करणारा असा हा ग्रंथ जगाच्या कोणत्याही वाङ्मयात नाही. जगप्रसिद्ध विद्वान डॉ. टॉयनबी म्हणतात, "मला तर जगातील एका सर्वोत्कृष्ट ग्रंथाची निवड करावयास सांगितली तर मी श्रीकृष्णाच्या गीतेचीच करीन." महात्मा थोरो म्हणतात, "जगात गीतेसारखा ग्रंथ झाला नाही. मी गीतेने मनाला रोज स्नान घालतो." गीतेत श्रीकृष्णाचा क्रांतिकारक विचार आहे. गीता हे आचरणाचे शास्त्र आहे. गीताधर्म हा मानवधर्म आहे.

प्रश्न :

- अ) गीतेची थोरवी कशाप्रकारे वर्णन केली आहे?
ब) गीतेबद्दल विद्वानांनी कोणते गौरवोद्गार काढले आहेत?

X. खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर पत्रलेखन करा.

1 x 5 = 5

44. तुमच्या शाळेच्या शैक्षणिक सहलीला जाण्यासाठी परवानगी मागणारे पत्र तुमच्या वडिलांना लिहा.

किंवा

शाळा सोडल्याचा दाखला मिळविण्यासाठी शाळेच्या मुख्याध्यापकांना अर्ज लिहा.

XI. खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर पंधरा ते वीस ओळी निबंधनलेखन करा.

1 x 5 = 5

45. अ) संगणक साक्षरता काळाची गरज
ब) पोट नसते तर.. !

□□